

Η σχέση των φύλων στον 21^ο αιώνα

FABIAN FAJNWAKS

(Εισαγωγή στη διάλεξη της Παρασκευής 10 Μαρτίου 2017)

Τι έχει αλλάξει στις σχέσεις των φύλων στο ξεκίνημα αυτού του αιώνα; Η καθεστωτική αλλαγή του πολιτισμού μας, η βαθμιαία αποσύνθεση της συμβολικής τάξης, η αναζήτηση μιας άμεσης ικανοποίησης που συχνά παρακάμπτει την προσφυγή στην ομιλία, προσδιορίζουν έναν τρόπο συνάντησης και σχέσης μεταξύ των φύλων που υπακούει σε μια απολαυσιακή προσταγή, η οποία αφήνει λίγο χώρο στην επιθυμία και ακόμη λιγότερο στον έρωτα.

Η ψυχαναλυτική κλινική επιβεβαιώνει εδώ απλώς αυτό που διαπίστωνε ο Ρολάν Μπαρτ ήδη από τη δεκαετία του '70: «Τον αναίσχυντο χαρακτήρα του έρωτα την εποχή που το σεξ είναι παντού». Και ο Μπαρτ δεν είχε δει ακόμη τίποτε, εκείνα τα χρόνια, από την εξάπλωση που θα έπαιρνε ο ερωτισμός και η πορνογραφία σήμερα.

Δεν επιτρέπεται εδώ καμία αγανάκτηση και κανένας συντηρητισμός, αν δεν θέλουμε να πέσουμε σε μια ηθικολογία που είναι ξένη προς τον ψυχαναλυτικό λόγο. Η διαπίστωση πως έχει φτάσει κοινωνικά στο αποκορύφωμα μια απολαυσιακή προσταγή, μας προτρέπει μάλλον να υιοθετήσουμε μια ηθική στάση που δεν γίνεται παρά να χαρακτηρίζεται ίσως από συγκράτηση και μέτρο, και η οποία να εμπνέεται -γιατί όχι;- από την αριστοτέλεια *φρόνησιν*, τη μόνη θέση που θα επέτρεπε να βρει χώρο η επιθυμία. Είναι μια θέση που κρατάει αναγκαστικά αποστάσεις από την προσταγή της σημερινής *ώθησης-προς-απόλαυση* που επιφέρει η πρωτόγνωρη συμμαχία του Καπιταλισμού με το κοσμοόραμα της Επιστήμης και της Τεχνικής.

Θα μας συντροφεύει σε αυτό ο Ζακ Λακάν, ο οποίος είχε προαναγγείλει πως «ο καπιταλισμός δεν θέλει να ξέρει τίποτε για τα ζητήματα του έρωτα»: εκεί βρισκόμαστε!